

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Slavomíra Nováka a soudců JUDr. Hany Pipkové a JUDr. Marcely Rouskové v právní věci žalobkyně: **L. H.**, proti žalovanému: **Rozhodčí orgán Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky**, se sídlem Praha 3, Orlická 4/2020, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. 12819/09/Ld a 12820/09/Ld ze dne 20. 1. 2010,

T a k t o:

- I. Rozhodnutí Rozhodčího orgánu Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky č. j. 12819/09/Ld a 12820/09/Ld ze dne 20. 1. 2010 se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í:

Žalobkyně se včas podanou žalobou dne 27. 4. 2010 u Krajského soudu v Brně domáhala zrušení rozhodnutí Rozhodčího orgánu Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky, č. j. 12819/09/Ld a 12820/09/Ld, ze dne 20. 1. 2010, jímž bylo zamítnuto její odvolání proti platebním výměrům VZP ČR, Krajská pobočka pro Jihomoravský kraj, územní pracoviště Brno-město, č. 4240906032 a č. 2140906031 ze dne 30. 10. 2009, kterými byla plátkyni uložena povinnost zaplatit podle § 15 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění pozdějších předpisů, dlužné pojistné ve výši 48.353 Kč a dle § 18 odst. 1 téhož zákona penále ve výši 36.723 Kč.

Z rozhodnutí Rozhodčího orgánu Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky, č. j. 12819/09/Ld a 12820/09/Ld, ze dne 20. 1. 2010 vyplývá, že žalobkyně je v registru pojišťovny vedena jako nezaopatřené dítě po ukončení povinné školní docházky od 1. 1. 1993 do 30. 3. 2003; osoba bez zdanitelných příjmů v obdobích od 1. 4. 2003 do 31. 7. 2003, 1. 3. 2004 do 31. 10. 2005, od 1. 2. 2006 do 30. 9. 2006, od 1. 11. 2006 do 30. 6. 2008; jako

uchazeč o zaměstnání v obdobích od 1. 8. 2003 do 15. 2. 2004, od 15. 11. 2005 do 23. 1. 2006 a od 16. 7. 2006 dosud; jako zaměstnaná od 11. 10. 2006 do 12. 10. 2006.

Žalovaný konstatoval, že podle § 10 zákona č. 592/1992 Sb., o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění platném do 30. 4. 1995, osoba bez zdanitelných příjmů platí pojistné na účet příslušné zdravotní pojišťovny za celý kalendářní měsíc, a to ve lhůtách stanovených v § 9 odst. 1.

Poukázal na to, že podle § 18 odst. 1 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění, ve znění platném do 31. 12. 2006, nebylo-li pojistné nebo záloha na pojistné zaplacené ve stanovené lhůtě anebo bylo-li zaplacené v nižší částce, než ve které mělo být zaplacené, je plátce pojistného povinen platit penále ve výši 0,1 % dlužné částky za každý kalendářní den, ve kterém některá z těchto skutečností trvala. Pokud bylo pojistné nebo záloha na pojistné zaplacené jiné než příslušné zdravotní pojišťovně, popřípadě jinému subjektu, nebo pokud platba byla poukázána pod nesprávným variabilním symbolem, považuje se pojistné nebo záloha na pojistné za nezaplacené ve stanovené lhůtě.

Žalovaný dále odkázal na § 8 odst. 5 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, podle něhož nezaplatí-li plátce pojistného pojistné ve stanovené výši a včas, je příslušná zdravotní pojišťovna povinna vymáhat na dlužníkovi jeho zaplacení včetně penále. Podle § 53a odst. 2 téhož zákona Rozhodčí orgán může odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při uložení pokuty, vyměření přírážky k pojistnému nebo předsání penále, jehož výše přesahuje 20 000 Kč. V inkriminované věci však žalovaný neseznal důvody pro užití institutu odstranění tvrdosti. Uvedl mj., že na použití tohoto institutu není právní nárok, a že je nutno mj. přihlížet k celkové platební morálce plátce pojistného a shledal, že plátkyně v průběhu pojištění za celé kontrolované období téměř nehradila pojistné na veřejné pojištění a dlužné pojistné není dosud uhrazeno.

Žalobkyně ve svém podání uznala dlužné pojistné ve výši 48.353 Kč a s odkazem na § 566 občanského zákoníku uváděla, že má právo s ohledem na svou špatnou finanční situaci splácet postupně a podle svých možností. Uváděla, že je bez příjmu, a že s ohledem na svou špatnou finanční situaci může prozatím splácet dlužné pojistné částkou 200 Kč měsíčně.

Žalobkyně se svým návrhem domáhala zrušení napadeného rozhodnutí, žádala o prominutí penále, které je podle jejího názoru nepřiměřené. Namítala porušení ustanovení čl. 1 a dalších ustanovení Listiny základních práv a svobod.

Žalovaný správní orgán ve svém vyjádření ze dne 26. 10. 2010 navrhl žalobu zamítnout. Setrval přitom na odůvodnění svého žalobou napadeného rozhodnutí.

Žalobkyně ve své replice doručené soudu dne 25. 3. 2013 dokládala pravidelné splátky dlužného pojistného ve výši 200 Kč měsíčně, a současně se znovu domáhala zrušení rozhodnutí o penále.

Městský soud v Praze ve věci rozhodnul bez nařízení jednání, neboť žalobkyně takový postup navrhla ve své žalobě a žalovaný správní orgán se k výzvě soudu podle § 51 odst. 1 soudního řádu správního nevyjádřil.

Městský soud v Praze posoudil věc takto:

Městský soud v Praze posoudil napadené rozhodnutí podle § 75 soudního řádu správního, a to v mezích žalobcem uplatněných žalobních bodů, jakož i řízení, které mu předcházelo, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu a dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.

Podle § 53a odst. 2 zákona č. 48/1997 Sb. Rozhodčí orgán může odstraňovat tvrdosti, které by se vyskytly při uložení pokuty, vyměření přirážky k pojistnému nebo předeepsání penále, jehož výše přesahuje 20 000 Kč (odst. 2).

Podle § 53a odst. 3 zákona č. 48/1997 Sb. o odstranění tvrdostí podle odstavce 1 nebo 2 nelze rozhodnout, jestliže a) plátce pojistného nezaplatil pojistné na zdravotní pojištění splatné do dne vydání rozhodnutí o prominutí pokuty, přirážky k pojistnému nebo penále, b) na plátce pojistného byl podán insolvenční návrh, c) plátce pojistného vstoupil do likvidace (odst. 3).

Podle § 53a odst. 5 zákona č. 48/1997 Sb. na řízení o prominutí pokuty, přirážky k pojistnému nebo penále se nevztahují obecné předpisy o správním řízení. Rozhodnutí o odstranění tvrdostí je rozhodnutím konečným.

Podle rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 3 Ads 123/2008-79 (všechna citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), rozhodnutí o odstranění tvrdostí zákona podle § 53a zákona č. 48/1997 Sb. musí s ohledem na § 180 odst. 1 správního řádu z roku 2004 obsahovat odůvodnění.

Žalobkyně ve svém podání namítala, že žalovaný nezohlednil její tíživou sociální situaci, že nemá téměř žádný majetek, nemá stálý příjem, a proto je ve finanční tísní. V tomto postavení se ocitl bez své viny a vymáháním dlužného pojistného a především penále by mohla být ohrožena její důstojná existence. Soud musel konstatovat, že tato její námitka je důvodná.

Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí sice konstatoval, že plátkyně splácí dlužné pojistné splátkami 200 Kč měsíčně, avšak její námitky, kterými poukazuje zejména na špatnou finanční situaci, vyhodnotil jako irelevantní pro změnu nebo zrušení platebních výměrů. Ve vyjádření k žalobě žalovaný potom tvrdil, že plátkyni byla nabízena možnost úhrady dluhu ve splátkách na základě splátkového kalendáře s prodlouženou dobou 28 měsíců, a že plátkyně této možnosti nevyužila. Otázka možností splátkového kalendáře a skutečné dobrovolné mimosmluvní splácení dlužného pojistného plátkyní však v odůvodnění napadeného rozhodnutí zmíněny nejsou.

K žádosti o odstranění tvrdosti žalovaný uvedl, že neshledal důvody, že na použití tohoto institutu není právní nárok, že plátkyně v průběhu pojištění za celé kontrolované období téměř nehradila pojistné na veřejné pojištění a dlužné pojistné není dosud uhrazeno.

Z díkce ustanovení § 53a odst. 2 a odst. 5 zákona č. 48/1997 Sb. vyplývá, že na prominutí penále není právní nárok a na řízení o jeho prominutí se nevztahují obecné předpisy o správním řízení. Nicméně podle ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu je rozhodnutí o žádosti o prominutí daně přezkoumatelné ve správním soudnictví, a to co do dodržení předepsaného procesního postupu a dodržení mezí správního uvážení, resp. jeho zneužití. Rovněž nenárokové rozhodnutí o žádosti o odstranění tvrdosti zákona musí obsahovat odůvodnění, z něhož bude správní úvaha patrná, a to přesto, že to zákon nestanoví, nebo taková úvaha musí vyplývat ze správního spisu tak, aby bylo možno přezkoumat, zda správní orgán při rozhodování o žádosti správní uvážení nezneužil.

Z ustanovení § 53a odst. 3 písm. a) zákona č. 48/1997 Sb. vyplývá, že zdravotní pojišťovna nemůže rozhodnout o odstranění tvrdosti zákona a prominout penále v případě, kdy plátce nezaplatil pojistné na zdravotní pojištění splatné do dne vydání rozhodnutí o prominutí penále. Tento důvod pro zamítnutí žádosti je dán zákonem a nezávisí na správním uvážení příslušného orgánu. Teprve v případě, že plátce zaplatí pojistné na zdravotní pojištění, se rozhodčí orgán žádostí o odstranění tvrdosti zákona nejen musí zabývat, ale může jí zcela nebo zčásti vyhovět.

Podle názoru Městského soudu v Praze podstatou sporu je posouzení, zda žalovaný při rozhodování podle § 53a zákona č. 48/1997 Sb. o žádosti žalobkyně na odstranění tvrdosti zákona - prominutí penále - zvažoval žalobkyní tvrzené důvody pro prominutí, či nikoli. O žádosti žalobkyně rozhodl žalovaný napadeným rozhodnutím, jímž žádost zamítnul, aniž by se řádně vypořádal se všemi námitkami uplatněnými žalobkyní v jejím odvolání, proč nevyužil své pravomoci zmírňovat tvrdost zákona a vyměřené penále nesnížil, když v inkriminované věci je nesporné, že žalobkyně je v tíživé finanční situaci, a přesto dlužné pojistné splácí.

Ve vyjádření k žalobě 26. 10. 2010 žalovaný sice tvrdil, že plátkyni byla nabízena možnost úhrady dluhu ve splátkách na základě splátkového kalendáře s prodlouženou dobou 28 měsíců, a že plátkyně této možnosti nevyužila. Nicméně ze správního spisu soud zjistil, že tento dopis ze dne 8. 11. 2009 byl žalobkyni doručen až dne 23. 11. 2009, zatímco platební výměry č. 4240906032 a č. 2140906031 ze dne 30. 10. 2009, kterými byla plátkyni uložena povinnost zaplatit podle § 15 zákona o pojistném na veřejné zdravotní pojištění dlužné pojistné ve výši 48.353 Kč a dle § 18 odst. 1 téhož zákona penále ve výši 36.723 Kč, byly vydány již dne 30. 10. 2009 a žalobkyni doručeny již dne 10. 11. 2009.

Žalovaný správní orgán se v odvolacím řízení vůbec nezabýval závažnými otázkami, zda uvedený postup Všeobecné zdravotní pojišťovny není nezákonným výkonem práva v rozporu s dobrými mravy, zda nebyly dotčeny existenční podmínky důstojného lidského života plátkyně nebo zda nebylo porušeno právo na spravedlivý proces podle čl. 36 Listiny základních práv a svobod. Nedostatečně posoudil dopad svého rozhodnutí na základní právo na zachování lidské důstojnosti vyplývající z čl. 10 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

Tvrzení žalovaného v jeho vyjádření k žalobě ze dne 26. 10. 2010 je tedy nutno považovat nejen za nepravdivé, nýbrž i contra bonos mores.

Městský soud v Praze proto ve věci rozhodl tak, že napadené rozhodnutí žalovaného správního orgánu podle ustanovení § 76 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního zrušil pro nepřezkoumatelnost spočívající v nedostatku důvodů rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Podle § 78 odst. 5 soudního řádu správního je v dalším řízení správní orgán vázán právním názorem, který vyslovil soud ve zrušujícím rozsudku.

Rozhodnutí o náhradě nákladů řízení soud opřel o ustanovení § 60 odst. 1 soudního řádu správního, když žalobkyně sice měla ve věci plný úspěch, nicméně jí žádné náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 18. dubna 2013

**JUDr. Slavomír Novák, v.r.
předseda senátu**

Za správnost vyhotovení: Kotlanová